

Pedagogiska ställningstaganden

Norrtälje Nordöstra Förskoleområde 2015/2016

I denna folder har vi samlat förskoleområdets policys och ställningstaganden kring barnens rättigheter, förväntningar på pedagogerna, familjernas delaktighet och möjligheter, samt förskolans leksakspolicy

Barnets rättigheter

Vi ser det som en av barnets rättigheter att vara väl förberedd inför den framtid som den skall leva i. En annan rättighet på vår förskola är att varje barn ska ges samma möjlighet oavsett kultur- etnisk- religions eller könstillhörighet för att få utveckla sin fulla potential som människa. Det är barnets rättighet att omfattas av en barn- och kunskapssyn som står på barnets sida. En barn- och kunskapssyn som vi anser är förenlig med ett socialkonstruktionistiskt kunskapsperspektiv. Det är ett sätt att se på lärande som något som är i rörelse och som förändras och skapas i relation mellan barnet/barnen, materialet, tingen och miljön. Med denna syn ses barnet som medkonstruktörer av kultur, kunskap och identitet.

Det är barnets rättighet att få utveckla viktiga kompetenser som:

- Samarbetsförmåga
- Flexibilitet
- Kommunikativ förmåga
- Kreativitet
- Reflekterande attityd
- Fantasi
- Aktivt förhållningssätt
- Nyfikenhet
- Initiativförmåga
- Koncentration
- Ansvarstagande
- Strategier för lärande
- Empatisk förmåga
- Föreställningsförmåga

Vi tror att barnet med dessa kompetenser kommer att ha gynnsamma förutsättningar och vara väl förberedda att mötas och leva i en föränderlig omvärld.

Barnet vill skaffa sig egen kunskap tillsammans med andra barn men även med vuxna. Det som driver barnet till kunskap är nyfikenheten och viljan att prova på och försöka själv eller i samspel med andra. Får barnet utlopp för sin nyfikenhet och möjlighet att skapa efter sin egen förmåga, vågar de anta allt större utmaningar. Därför måste vi i förskolan ha en tillåtande, lustfylld och undersökande miljö och en atmosfär som får barnet att våga och vilja.

Vi pedagoger ska skapa de förutsättningar barnen behöver för att kunna mötas i samarbete. Det vill säga vara regissörer i verksamheten genom att erbjuda, planera, utmana, medforsa, ge tillbaka, fördjupa och följa upp.

Barnet märker tidigt i livet vilka människor som lyssnar och tar dess tankar på allvar. Gör vi det vågar barnet ha sina egna åsikter och tankar, det vågar vara olik och lita på sina egna erfarenheter. Barnets nyfikenhet driver det att handla själv. Genom det egna undersökandet och upptäckandet skaffar det sig egna kunskaper som ger aha-upplevelser och en allt större förståelse för hur saker och ting hänger samman. Barnet lär sig att det finns olika lösningar och att människor tänker olika. Vi pedagoger behöver skapa förutsättningar för barnen att bli aktivt lyssnande till varandra. Att både bli lyssnad till och berättad för.

Spännvidden mellan barns kunskaper i barngruppen är ofta stor. För att utmana och använda barnets kunskaper och egenskaper ska pedagogerna ordna situationer där barnen kan lära av varandra. Vi kan medvetet använda oss av den proximala zonen, som är det utrymme som ger möjlighet att se, ta in och lära nytt av andra individer.

Barnens samtal med varandra, de åsikter och förslag som något barn har ger de utmaningar som behövs för att utveckla tankeprocesserna hos andra barn.

I en sådan konstellation upptäcker barnet att det kan ta reda på och lära sig saker utan att ta hjälp ifrån vuxna.

Vår uppgift är att ge barnet redskap att möta den värld de lever i nu och den framtid de ska leva i, därför ska vi ge barnet möjlighet:

Att utveckla sin nyfikenhet, fantasi och kreativitet och föreställningsförmåga

- se barnet som ett subjekt som får ta tillvara alla sina förmågor
- se barnen som resurser för varandra

Att få vara i en verksamhet som är utmanande och där barnets möjligheter att utforska, upptäcka och förundras är ledord.

- låta barnet få möjlighet att reflektera över sitt eget och varandras lärande, använda pedagogisk dokumentation som metod
- erbjuda en föränderlig miljö som lockar till nya upptäckter och utmaningar
- utmana barnets tankar genom att låta barnet möta sig själv och andra i utmaningar och dilemman
- se barnet som medkonstruktör i sitt eget lärande

Att tillsammans med sina kamrater få utveckla sin självständighet och kommunikationsförmåga i ett demokratiskt förhållningssätt.

- se det kompetenta barnet
- skapa miljöer som ger möjligheter
- samtala, lyssna och stödja barnet i sin socialisering/samarbetsförmåga
- förhandling och möten barn emellan är viktigt eftersom empatisk förmåga utvecklas i det vardagliga samspelet människor emellan
- låta barnet få välja eller välja bort i olika situationer
- dela kunskap, lära av varandra, dela kompetens
- respektera barnets åsikter
- låta barnet få påverka så långt det är möjligt
- låta barnet få ta eget ansvar
- låta barnen vara med att trösta, ta hand om och hjälpa varandra

Att erövra kunskaper och färdigheter genom lek, språk och lustfyllt lärande.

- iordningställa miljön efter barnens intressen och nyfikenhet för att leken ska utvecklas
- skapa så många språksituationer som möjligt i form av samtal, rim och ramsor, sagor, sånger, drama, rytm och skapande i olika former för att kunna kommunicera, utveckla och omsätta sina erfarenheter i användbara kunskaper.

Förväntningar på pedagoger

Denna syn på barnet kräver pedagoger som:

Är nyfikna genom att:

- vara nyfiken på barnet och dess frågor
- vara nyfiken att lära sig mera
- förundras istället för att förfäras
- se möjligheter istället för hinder
- ställa sig varförfrågor

Är väl medvetna om målen:

- i läroplanen för förskolan, Lpfö 98/10
- i förskolans arbetsplan

Är medforskande genom att:

- inta barnets perspektiv
- tolka och fundera på hur barnet tänker utan att tro att tolkningen man gör är den enda sanningen
- organisera smågrupper
- stödja barnet i dess lärande och erövrande av omvärlden genom att erbjuda nya utmaningar och frågeställningar
- ställa så kallade öppna frågor till barnen, frågor utan givna svar
- ge tillbaka barnets svar för att säkerställa att vi förstått barnet
- arbeta projekterande

Har en medveten människosyn genom att:

- göra egna ställningstaganden och prata för dem
- vara öppen för andras ställningstaganden
- reflektera över sitt eget agerande
- våga ändra sig likväl som att våga bjuda motstånd
- våga släppa rädslor och måsten och annat som hindrar
- ha mod att stå på barnets sida
- ha insikt om att hen är med och bygger framtiden
- visa intresse för och följa samhällsdebatten med ifrågasättande hållning

Har ett förhållningsätt som präglas av att:

- sätta barnet i främsta rummet
- vara lyhörd, ärligt nyfiken och engagerad
- ge barnet värme och generositet utan att ställa villkor
- möta barnet i förhandling och dialog
- reflektera över sin betydelse och makt i sammanhanget
- försöka tolka barnet utifrån barnets verklighetsuppfattning, den "värld" barnet utgår ifrån
- se barnet som en människa som har rätt att mötas med respekt, empati och omsorg

Har självkännedom genom att:

- våga lära av och använda sina arbetskamrater som "speglar och bollplank"
- ha insikt om sin egen roll som pedagog och hur den påverkar barnet
- aktivt analysera och reflektera över arbetssätt och metoder.

Har gedigen kunskap om barn genom att:

- läsa facklitteratur, ta del av andras teorier
- ta emot handledning
- lära sig mer av barnet genom regelbunden dokumentation och reflektion
- ta ansvar för inventering av eget behov av fortbildning

Det är pedagogernas rättighet att få arbeta på en förskola där vår grundinställning är att vi hela tiden strävar efter att vara en lärande organisation som stimulerar pedagoger till lärande och kompetensutveckling. Det är den enskildes ansvar att ta aktiv del i det kooperativa, att vara med och skapa kollektiva erfarenheter, som blir en resurs för hela organisationen.

Denna syn på pedagoger kräver en organisation där:

- Det är du själv som pedagog som sätter gränser för hur långt du vill gå i din egen utveckling
- Delaktighet är en rättighet men också en skyldighet som ger förutsättningar och ansvar för ett aktivt deltagande i förändringsprocesser och utvecklingsarbetet
- Medinflytande är en naturlig del i arbetet och kommunikationen/dialogen präglas av tydlighet, öppenhet och ömsesidig respekt

Familjernas delaktighet och möjligheter

Är att få känna så stor delaktighet som möjligt kring sitt/sina barn och deras lärande genom att:

- **Regelbundet få vår verksamhet konkretiserad genom dokumentationer på förskolans väggar, i sammanställningar av projekt samt i barnets egen pärm.**
 - Även genom de digitala plattformarna som förskolan använder.
- **Få beskrivet och förklarat vad, hur och varför den pedagogiska verksamheten och utmaningarna barnen får, ser ut som de gör**
 - Förmedlas i dokumentation.
- **Ha innehållsrika utvecklingssamtal där föräldern får möjlighet att följa sitt eget barns lärande**
 - Genom att visa "vår bild" av barnet får föräldrarna en innehållsrik och professionell bild kring sitt barns lärande i projektet/verksamheten. På utvecklingssamtalet står barnets styrkor, utveckling och lärande i fokus.
- **Få möjlighet till innehållsrika föräldramöten där föräldrarna får ta del av vår verksamhet och där pedagoger och föräldrar samtalar kring vad vi kan utveckla.**
 - Genom att ha föräldramöten med ett lustfyllt och öppet klimat.

Förskolans dörrar ska alltid vara "öppna" för föräldrar som vill engagera sig eller delta i vår verksamhet.

Olika möjligheter för familjerna att bli delaktiga i verksamheten:

- Föräldramöte
- Inskolningssamtal
- Utvecklingssamtal
- Drop-in-fika/ öppet hus
- Informationsbrev
- Pedagogiska dokumentationer: barnens pärmar, projektbeskrivningar
- Sociala medier
- Samtal vid lämning/hämtning
- Uppmuntra varje förälder att se sitt barns sammanhang – dvs alla barn i gruppen!
- Förskolans olika planer och pedagogiska ställningstaganden
- Studiebesök på förskolan

Vi är ömsesidigt beroende av varandra!

Förskolans Leksakspolicy

Utifrån vår syn på att det är barnets rättighet att ta med sig leksaker till förskolan har vi gjort ett ställningstagande för hur vi pedagoger ska förhålla oss till det.

Vi uppmuntrar barnen att förflytta personliga saker/leksaker mellan hem och förskola därför att:

- För små barn kan saker hemifrån fungera som ett övergångsobjekt, en trygg symbol från hemmet som gör övergången till förskolan lättare – bra att ha som ”verktyg” att samtala/mötas kring.
- Förskolan ska fungera som ett komplement till hemmet och därför kan vi erbjuda olika saker/material – som berikar varandra.
- Barnen ser ett värde i att ta med egna saker och visa, berätta om eller leka med i mötet med sina vänner – personliga saker som barnet har en nära relation till kan bli kollektiva i mötet med andra.
- Barnen tar med sig för att de vill dela med sig till sina vänner.
- Personliga tillhörigheter säger något om ägaren, tiden och kulturen vi lever i – hjälper oss pedagoger att bättre förstå vad ”modern barndom” är.
- Det ger pedagogerna ingångar till projekt/samtal/aktiviteter med barnen – då vi vet att barnens intressen är en bra grund att bygga på. Barnen kan använda sig av leksaker/material hemifrån till att utforska i de 100 språkens perspektiv t.ex. måla av,
- Det hjälper oss väva ihop hemmet och kulturen med projekten – det kan tillföra och hålla liv i projekterandet på ett för barnen meningsfullt sätt.

Vi ser många goda värden när barnen får dela med sig av sina saker. Vi tänker att även en eventuell konfliktsituation kring personliga ägodelar och dess användning skulle kunna bli en möjlighet att verka i demokratisk anda genom att öva i att vara i olikhet och att mötas genom kommunikation och förhandlingar.

Förflyttningar av personliga ägodelar är ett sätt på vilket vi kan få ihop livet – barnet och förskolan genom projekterande.

Vem beslutar om leksakernas användning i förskolan?

Barnet/ägaren får bestämma med förbehållet att beslutet inte får göra någon annan kränkt.

För att få igång annat kan pedagogerna bestämma att leksakerna får vila i ägarens korg...

Den egna korgen bör vara en fredad plats där personliga tillhörigheter får bli lämnade i fred - där får ingen annan plocka utan lov.

Pedagogerna stöttar barnen i att ta eget ansvar för sina ägodelar. Om leksakerna skulle gå sönder eller försvinna så kan inte förskolan ansvara för det.

Av erfarenhet vet vi att det kan komma perioder i en barngrupp då pedagogerna, under en begränsad period, har svårt att förhålla sig till barnens lek med medtagna leksaker.

Pedagogerna kan då, under en begränsad tid, välja att göra avsteg från leksakspolicyn.

Detta ska ske i samråd och i dialog med föräldrar och kollegor med syfte att hitta nya former och metoder att möta barnen i relation till medtagna leksaker.